
Dokument s plenarne sjednice

A9-0342/2023

6.11.2023

IZVJEŠĆE

o stvaranju radnih mjesta – pravedna tranzicija i ulaganja s učinkom
(2022/2170(INI))

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja

Izvjestiteljica: Sara Matthieu

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	26
MIŠLJENJE ODBORA ZA REGIONALNI RAZVOJ	27
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	33
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	34

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o stvaranju radnih mjesta – pravedna tranzicija i ulaganja s učinkom (2022/2170(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti¹,
- uzimajući u obzir sporazum usvojen 12. prosinca 2015. u Parizu (Pariški sporazum) na 21. zasjedanju Konferencije stranaka Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (COP),
- uzimajući u obzir „Smjernice za pravedan prelazak na okolišno održiva gospodarstva i društva za sve” Međunarodne organizacije rada donesene 2015.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. o Europskom zelenom planu (COM(2019)0640),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. srpnja 2021. naslovljenu „Spremni za 55 %: ostvarivanje klimatskog cilja EU-a za 2030. na putu ka klimatskoj neutralnosti (COM(2021)0550),
- uzimajući u obzir Izjavu o podupiranju uvjeta za pravednu tranziciju na međunarodnoj razini od 4. studenoga 2021., donesenu na konferenciji COP26 u Glasgowu,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 23. veljače 2022. o dostojanstvenom radu u cijelom svijetu za globalnu pravednu tranziciju i održiv oporavak (COM(2022)0066),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. ožujka 2021. naslovljenu „Aksijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava” (COM(2021)0102),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost³,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013⁴,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća od

---

¹ SL C 243, 27.6.2022., str. 35.

² SL C 231, 30.6.2021., str. 1.

³ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

⁴ SL L 231, 30.6.2021., str. 21.

28. travnja 2021. o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1309/2013⁵,

- uzimajući u obzir Europski fond za modernizaciju kako je utvrđen u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2020/1001 od 9. srpnja 2020. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu djelovanja Modernizacijskog fonda kojim se podupiru ulaganja u modernizaciju energetske sustava i poboljšanje energetske učinkovitosti određenih država članica⁶,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. rujna 2020. naslovljenu „Procjena nacionalnih energetske i klimatskih planova na razini EU-a – Poticanje zelene tranzicije i promicanje gospodarskog oporavka integriranim energetske i klimatskim planiranjem” (COM(2020)0564),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. siječnja 2023. naslovljenu „Iskorištavanje talenta u europskim regijama” (COM(2023)0032),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 1. srpnja 2020. naslovljenu „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” (COM(2020)0274),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. svibnja 2021. naslovljenu „Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe” (COM(2021)0350),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti⁷,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost⁸,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi Socijalnog fonda za klimatsku politiku i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1060⁹,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost¹⁰,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 25. svibnja 2023. pod naslovom „Nulta stopa dugotrajne nezaposlenosti: lokalna i regionalna perspektiva”,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za

---

⁵ SL L 153, 3.5.2021., str. 48.

⁶ SL C 221, 10.7.2020., str. 107.

⁷ SL C 387, 15.11.2019., str. 1.

⁸ SL C 417, 2.12.2020., str. 1.

⁹ SL L 130, 16.5.2023., str. 1.

¹⁰ SL C 243, 27.6.2022., str. 10.

učenje¹¹,

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2013. s preporukama Komisiji o informiranju radnika i savjetovanju s njima, predviđanju restrukturiranja i upravljanju njime¹²,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 12. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. srpnja 2022. o akcijskom planu EU-a za socijalnu ekonomiju¹³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga¹⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o jakoj socijalnoj Europi za pravednu tranziciju¹⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. ožujka 2023. o europskom semestru za usklađivanje ekonomske politike: prioriteta u području zapošljavanja i socijalni prioriteta za 2023.¹⁶,
- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2023. o transparentnosti i integritetu aktivnosti dodjele okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga (COM(2023)0314),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 9. listopada 2023. o o razvoju okvirnih uvjeta za socijalnu ekonomiju,
- uzimajući u obzir Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 16. ožujka 2023. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava za proizvodnju proizvoda tehnologija s nultom neto stopom emisija (Akt o industriji s nultom neto stopom emisija) (COM(2023)0161),
- uzimajući u obzir Direktivu 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ¹⁷ („Direktiva o javnoj nabavi”),
- uzimajući u obzir Odluku (EU) 2023/936 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o Europskoj godini vještina¹⁸,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 16. ožujka 2023. naslovljenu „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.” (COM(2023)0168),

---

¹¹ SL C 243, 27.6.2022., str. 26.

¹² SL C 440, 30.12.2015., str. 23.

¹³ SL C 47, 7.2.2023., str. 171.

¹⁴ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0218.

¹⁵ SL C 445, 29.10.2012., str. 75.

¹⁶ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0079.

¹⁷ SL L 94, 28.3.2014., str. 65.

¹⁸ SL L 125, 11.5.2023., str. 1.

- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za regionalni razvoj,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A9-0342/2023),
- A. budući da će se zelenom tranzicijom, bude li se njome dobro upravljalo i pruži li joj se dostatna potpora, uvelike proširiti gospodarske aktivnosti povezane s obnovljivom energijom, energetsom učinkovitošću i kružnim gospodarstvom, uz istodobnu preobrazbu drugih gospodarskih aktivnosti i njihova potencijala za održiv rast; budući da će zelena tranzicija kratkoročno i srednjoročno stvoriti do 2 milijuna novih radnih mjesta u EU-u te još do 10 milijuna kako tranzicija bude napredovala¹⁹; budući da se očekuje da će se u EU-u za svako ulaganje od 1 milijuna EUR u energetska obnova zgrada u prosjeku otvoriti 18 radnih mjesta²⁰; budući da bi prema studijama kružno gospodarstvo moglo doprinijeti otvaranju oko 700 000 radnih mjesta do 2030. samo u EU-u²¹. budući da je ponovna uporaba radno intenzivna kružna aktivnost; budući da se procjenjuje da socijalna poduzeća koja se bave ponovnom uporabom stvaraju otprilike 70 radnih mjesta na 1000 tona prikupljenih materijala²²;
- B. budući da je potrebno hitno djelovati kako bi se ublažio učinak klimatskih promjena na okoliš, gospodarstvo, zapošljavanje, dobrobit i zdravlje na radnom mjestu u svim sektorima; budući da klimatske promjene predstavljaju rizik od povećanja nesigurnosti radnih mjesta, nesigurnoga rada i opasnosti za zdravlje radnika, posebno u sektorima poljoprivrede, prerade hrane i ugostiteljstva²³; budući da je uvažena važnost rješavanja socijalnih učinaka klimatskih promjena, ali posebne mjere politike tek treba provesti;
- C. budući da je važno iskoristiti tehnologije kao što je umjetna inteligencija, ali bez preuveličavanja njihova doprinosa i stvaranja nerealnih očekivanja;
- D. budući da su zajednička definicija „zelenoga gospodarstva” i „zelenih radnih mjesta”, zajedno s točnim metodologijama za procjenu njegove veličine, stope rasta i povezanog zapošljavanja, ključni za učinkovito predviđanje promjena i upravljanje njima, uz istodobno jamčenje ciljanog planiranja, provedbe i evaluacije politika; budući da bi se zajedničkom definicijom osigurala jasnoća i dosljednost te nadležnim tijelima omogućilo prikupljanje prijeko potrebnih informacija za borbu protiv nedostatka

¹⁹ Europska zaklada za klimu, „Perspectives on a European green recovery from the COVID-19 pandemic – Summary report” (Perspektive o europskom zelenom oporavku od pandemije bolesti COVID-19 – sažeto izvješće), travanj 2021.

²⁰ Renovate Europe, ‘Building renovation: a kick-starter for the EU recovery’ (Obnova Europe, „Obnova zgrada: zamašnjak za obnovu EU-a”), str. 3., dostupno na: https://www.renovate-europe.eu/wp-content/uploads/2020/06/BPIE-Research-Layout_FINALPDF_08.06.pdf.

²¹ <https://www.europarl.europa.eu/news/hr/headlines/economy/20151201STO05603/circular-economy-definition-importance-and-benefits#:~:text=Moving%20towards%20a%20more%20circular,different%20sectors%20of%20the%20economy>.

²² Kratko izvješće RREUSE-a naslovljeno ‘Job creation in the re-use sector: data insights from social enterprises’ („Stvaranje radnih mjesta u sektoru ponovne uporabe: uvidi u podatke socijalnih poduzeća”), dostupno na: <https://www.rreuse.org/wp-content/uploads/04-2021-job-creation-briefing.pdf>.

²³ Izvješće Europske agencije za okoliš br. 6/2020, ‘Monitoring and evaluation of national adaptation policies throughout the policy cycle’ („Praćenje i evaluacija nacionalnih politika prilagodbe tijekom cijelog ciklusa politike”).

podataka o praćenju i evaluaciji, čime se stvara teško okruženje za predlaganje konkretnih i ciljanih preporuka o politikama; budući da Međunarodna organizacija rada (MOR) definira „zelena radna mjesta” kao pristojna radna mjesta u zelenim gospodarskim sektorima koji proizvode robu ili usluge korisne za okoliš ili u međusektorskim ulogama koje doprinose ekološki prihvatljivim proizvodnim procesima; budući da su radna mjesta i aktivnosti u području zdravstvene skrbi, obrazovanja i skrbi, uključujući skrb o djeci i dugotrajnu skrb, ključni za održavanje ostatka gospodarstva na njegovu putu ozelenjivanja; budući da su ta radna mjesta nužna i u svjetlu novih prijetnji zdravlju povezanih s klimatskim promjenama i onečišćenjem²⁴;

- E. budući da bi se pravednom tranzicijom trebala osigurati socijalna uključenost te omogućiti i iskoristiti golem potencijal za otvaranje kvalitetnih radnih mjesta na svim razinama vještina, borbu protiv diskriminacije na radnom mjestu, osiguravanje pristojnih radnih uvjeta i podizanje radnih standarda u svim sektorima; budući da bi politike pravedne tranzicije prije svega trebale biti usmjerene na najpogođenije zajednice i najranjivije skupine; budući da bi pravednu tranziciju intersekcijskim pristupom trebalo uvrstiti u zakonodavstvo i politike u EU-u i državama članicama, čime bi se osiguralo uključivanje mladih i starijih radnika, žena, osoba s invaliditetom i radnika iz regija u nepovoljnom položaju i radnika nepovoljnog socioekonomskog podrijetla; budući da, prema MOR-u, pravedna tranzicija znači ozelenjivanje gospodarstva na što pravedniji i uključiviji način za sve zainteresirane, čime se stvaraju prilike za pristojan rad i nitko nije zapostavljen²⁵; budući da je, prema mišljenju Komisije, mehanizam za pravednu tranziciju ključan alat kojim se osigurava da se tranzicija prema klimatski neutralnom gospodarstvu odvija na pravedan način, pri čemu nitko nije zapostavljen, te će on koristiti, među ostalim, ljudima i građanima koji su najosjetljiviji na tranziciju²⁶;
- F. budući da je cjelovit i ambiciozan politički odgovor na razini EU-a ključan kako bi se maksimalno iskoristio potencijal tranzicije za zapošljavanje i izbjegla povećana nezaposlenost; budući da pravedna tranzicija ovisi o uspostavi politika za okolišno održiv razvoj i gospodarstva, u kombinaciji s učinkovitim mjerama za iskorjenjivanje siromaštva i osiguravanje dostojanstvenog rada za sve; budući da bi politika zapošljavanja i socijalna politika u pravednoj tranziciji trebale biti usmjerene na mjere za očuvanje, zaštitu, obnovu i održivo upravljanje prirodnim ekosustavima, uz istodobno rješavanje društvenih i gospodarskih izazova mjerama za osiguravanje dobrobiti ljudi, otpornosti ekosustava i koristi za biološku raznolikost²⁷;

---

²⁴ Europska unija, „Mehanizam za pravednu tranziciju: nitko neće biti zapostavljen”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_hr.

²⁵ MOR, Zelena radna mjesta, često postavljana pitanja o pravednoj tranziciji:

https://www.ilo.org/global/topics/green-jobs/WCMS_824102/lang--en/index.htm.

²⁶ Europska unija, „Mehanizam za pravednu tranziciju: nitko neće biti zapostavljen”,

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_hr.

²⁷ Europska komisija, Glavna uprava za istraživanje i inovacije, *The vital role of nature-based solutions in a nature positive economy* (Ključna uloga prirodnih rješenja u gospodarstvu povoljnom za prirodu), Ured za publikacije Europske unije, 2022., dostupno na: <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/85aeb571-c69c-11ec-b6f4-01aa75ed71a1> i MOR, Program UN-a za okoliš i Međunarodna unija za očuvanje prirode, *Decent Work in Nature-Based Solutions* (Dostojanstven rad u

- G. budući da su se na lokalnoj razini u više država članica pojavile inovativne inicijative za izravno zapošljavanje, kao što su „Territoires zéro chômeur de longue durée” u Francuskoj i Belgiji, „Territori a disoccupazione zero” u Italiji, „Jamstvo za zapošljavanje” u Austriji, „Basisbaan” u Nizozemskoj i „Osnovni dohodak za solidarnost” u Njemačkoj; budući da su lokalna radna mjesta otvorena u okviru tih inicijativa često dio sektora socijalne ekonomije i da se na njima provode projekti kojima se rješavaju nezadovoljene socijalne i ekološke potrebe društva davanjem prednosti skrbi i zelenim uslugama;
- H. budući da je cilj akcijskog plana europskog stupa socijalnih prava da do 2030. najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine bude zaposleno i da svake godine najmanje 60 % odraslih sudjeluje u osposobljavanju;
- I. budući da su potrebni brojniji poticaji za javnu nabavu i ulaganja u uključivo lokalno zapošljavanje i učinkovita kružna rješenja u sektorima ponovne uporabe, popravka i recikliranja, među ostalim s pomoću mjera izgradnje kapaciteta za javne naručitelje, kako bi se socijalnim poduzećima aktivnima u kružnom gospodarstvu olakšao pristup prilikama za nadmetanje; budući da je jačanje kapaciteta javnih uprava na svim razinama ključno za učinkovitu apsorpciju sredstava EU-a i učinkovitu provedbu zakonodavstva u području okoliša i klime te ima znatan potencijal za otvaranje radnih mjesta;
- J. budući da u većini sektora u kojima se pri prelasku na klimatski neutralna gospodarstva očekuje otvaranje mogućnosti za zapošljavanje i dalje uglavnom prevladavaju muškarci²⁸; budući da nedostatak radne snage posebno prevladava u sektorima loše kvalitete radnih mjesta i u sektorima s rodnom segregacijom²⁹; budući da rodno podijeljena tržišta rada odražavaju sustavne rodne razlike u pristupu relevantnom obrazovanju i osposobljavanju te profesionalne rodne stereotipe koji se što prije moraju riješiti kako bi se taj trend preokrenuo³⁰;
- K. budući da se u prijelazu na klimatski neutralno gospodarstvo mora osigurati blagostanje radnika i društva; budući da će prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo utjecati na radnike i društva, pri čemu se očekuje da će neki radnici biti proglašeni viškom, a cijele regije i industrije koje ovise o fosilnim gorivima treba preoblikovati do 2050.; budući da će radnici trebati osposobljavanje i nove mogućnosti zapošljavanja te će se možda morati preseliti; budući da će sektori i aktivnosti koji uvelike onečišćuju biti podložni znatnim strukturnim promjenama povezanim s njihovim ozelenjivanjem; budući da su

---

prirodnim rješenjima), 2022., dostupno na: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_863035.pdf.

²⁸ Culot, M. i Wiese, K., *Reimagining work for a just transition* (Ponovno osmišljanje rada za pravednu tranziciju), Europski ured za okoliš, Bruxelles, 2022., dostupno na: <https://eeb.org/library/reimagining-work-for-a-just-transition/>.

²⁹ Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta, „EU lack of labour won't be solved by skills alone: Improving job quality is key” („Nedostatak radne snage u EU-u neće se riješiti samo vještinama: Poboljšanje kvalitete radnih mjesta je ključno”), dostupno na: <https://www.eurofound.europa.eu/en/blog/2023/eu-lack-labour-wont-be-solved-skills-alone-improving-job-quality-key#:~:text=An%20analysis%20of%20data%20from,and%20unsocial%20working%20hours%2C%20among>.

³⁰ Znanstveni centar EU-a, „Gender gaps in education and employment” („Rodne razlike u obrazovanju i zapošljavanju”), https://joint-research-centre.ec.europa.eu/scientific-activities-z/gender-gaps-education-and-employment_en.

ti sektori često regionalno i lokalno koncentrirani; budući da će stoga tranzicija imati velik utjecaj na stanovnike tih regija i na radna mjesta na kojima uglavnom rade srednjekvalificirani radnici; budući da na širenje zelenih gospodarskih aktivnosti može negativno utjecati ako se socioekonomska dimenzija ne riješi na odgovarajući način, a potrebna ulaganja nisu dovoljno i pravilno osmišljena; budući da su posljedice zelene tranzicije neravnomjerno raspoređene u Europskoj uniji i među njezinim područjima³¹;

- L. budući da su radnici i zajednice koji su već u ranjivom položaju, uključujući radnike u neformalnom gospodarstvu, izloženi većem riziku da će tranzicija utjecati na njihov izvor prihoda;
- M. budući da će za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. biti potrebna dostatna ulaganja i predviđanje promjena te odgovarajući okvirni uvjeti za potporu tranzicijama na tržištu rada, uključujući potrebne procese stjecanja vještina, prekvalifikacije i usavršavanja kojima se omogućuje pristup radnim mjestima s odgovarajućom naknadom i pristojnim radnim uvjetima, kao i uklanjanje prepreka kao što su nedostatak vještina i manjak voditelja osposobljavanja i nastavnika; budući da je poseban naglasak na potrebama i posebnostima skupina u nepovoljnom položaju te lokalnih i regionalnih tržišta rada na koje ta tranzicija više utječe ključan kako bi se osiguralo da nitko ne bude zapostavljen; budući da, prema Europskom centru za razvoj strukovnog osposobljavanja (CEDEFOP), nedostatak kvalificiranih radnika za dizajniranje proizvoda i tehnologija koji se mogu popravljati i ponovno upotrebljavati može povećati nevoljkost proizvođača da ih počnu proizvoditi; budući da kružno gospodarstvo pruža priliku za oživljavanje proizvodnih industrija vraćanjem proizvodnje u matične zemlje i strategijama kao što su ponovna proizvodnja, obnova i popravak; budući da je usmjerenost na informacije o vještinama ključna za rješavanje zahtjeva zelenoga gospodarstva i razumijevanje sektorskih i lokalnih potreba; budući da bi politike pravedne tranzicije trebale obuhvatiti napore u području obrazovanja i osposobljavanja kako bi se pružila potpora radnicima i zajednicama u nepovoljnom položaju; budući da su partnerstva između privatnog sektora, obrazovnih ustanova i socijalnih partnera ključna za utvrđivanje trenutačnih i budućih potreba za vještinama, što zahtijeva veća ulaganja u stručno obrazovanje i usavršavanje;
- N. budući da, osim osiguravanja da dovoljan broj sudionika na tržištu rada stekne vještine potrebne za gospodarstvo budućnosti, još jedan izazov leži u potrebi za usavršavanjem i prekvalifikacijom radnika, posebno kako bi se zadovoljile trenutačne potrebe tržišta rada koje se mijenjaju; budući da to može biti teško za starije radnike, a posebno niskokvalificirane radnike, jer im može biti teško usavršiti se i natjecati se za nova radna mjesta; budući da je, s obzirom i na postojanje prostornog izazova, u smislu da se radna mjesta u gospodarstvu s niskom razinom emisija ugljika mogu otvoriti na lokacijama koje su vrlo različite od onih koje trpe gubitak radnih mjesta, stoga potrebno napore koji se ulažu u obrazovanje i osposobljavanje povezati s politikom pravedne

---

³¹ Rodriguez-Pose, A. i Bartalucci, F., *Regional vulnerability to the green transition – Single Market Economics Papers* (Regionalna osjetljivost na zelenu tranziciju – ekonomski papiri jedinstvenog tržišta), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2023., https://www.google.lu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiB8bSIweuBAxWdhv0HHQL1AmkQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fsingle-market-economy.ec.europa.eu%2Fdocument%2Fdownload%2F78a5cb8e-4834-4670-8a01-5f4d4706739e_en&usq=AOvVaw0EIJqo_5H3ZPI4oy5wJ6VX&opi=89978449.

tranzicije; budući da će radnicima i zajednicama u nepovoljnom položaju biti potrebna ciljana pomoć kako bi se osiguralo da ne budu zapostavljeni;

- O. budući da su potrebna veća ulaganja u stručno obrazovanje te usavršavanje i prekvalifikaciju; budući da poslodavci najbolje poznaju radnu snagu, vještine i kompetencije koje su im potrebne; budući da je važno uskladiti te potrebe s težnjama ljudi i ojačati rast Europe;
- P. budući da kvalificirana radna snaga usklađena sa zahtjevima tržišta rada doprinosi održivom rastu, dovodi do više inovacija i poboljšava konkurentnost poduzeća;
- Q. budući da će učenje ili poboljšanje određenih osnovnih vještina vjerojatno biti važniji za mogućnost zapošljavanja osobe od vještina i kompetencija koje su vrlo specifične za određena zanimanja ili tehnologije; budući da su kompetencije u pismenosti i matematičkoj pismenosti, kao i u donošenju odluka, timskom radu i komunikaciji ključne jer utječu na sposobnost ljudi da dobro funkcioniraju u timovima, čime se poboljšava njihova prilagodljivost i profesionalna mobilnost;
- R. budući da zelena i digitalna tranzicija, tehnološke promjene, transformacije lanca opskrbe i očekivanja potrošača koja se mijenjaju stvaraju potražnju za novim radnim mjestima i vještinama u svim industrijama i regijama te otvaraju nove mogućnosti za radnike, poslodavce i gospodarstvo EU-a; budući da su ti pozitivni pokretači neutralizirani rastućim geoekonomskim napetostima i visokom inflacijom, što dovodi do krize troškova života;
- S. budući da je Komisija manjak ulaganja za djelovanje u području klime do 2030. procijenila na 520 milijardi EUR godišnje³²; budući da će za provedbu socijalne politike i politike klimatske pravde biti potrebna dodatna ulaganja; budući da je potrebno bolje analizirati razmjer tog investicijskog jaza kako bi se ojačalo gospodarstvo EU-a; budući da su potrebna i javna i privatna ulaganja kako bi se taj jaz premostio; budući da je potrebno izgraditi administrativne i tehničke kapacitete različitih dionika; budući da se države članice i dalje suočavaju s brojnim izazovima u učinkovitom upravljanju sredstvima EU-a na lokalnoj razini;
- T. budući da su mladi temelj održivoga gospodarskog i socijalnog blagostanja Europe i da su ključni prioritet EU-a, kako je potvrđeno Europskom strategijom za mlade i ojačanom Garancijom za mlade, te stoga zahtijevaju prioritetne mjere za njihovu potporu, zaštitu, usmjeravanje i uključivanje te zaslužuju da u potpunosti iskoriste nove mogućnosti zapošljavanja stvorene zelenom tranzicijom;
- U. budući da poboljšanje demokracije na radnom mjestu ima korisne posljedice za radnike, poduzeća i cjelokupno gospodarstvo te je ključno za uspješnu i pravednu tranziciju; budući da bi pravednost, uključivost i uspjeh zelene tranzicije trebalo utvrditi u samoj njezinoj definiciji konstruktivnim sudjelovanjem, pružanjem informacija i savjetovanjem svih radnika, sindikata i predstavnika radnika u svakoj regiji u Europi, u pogledu upravljanja tranzicijama poduzeća i sektora te predviđanja promjena i socijalnog upravljanja njima na svim razinama; budući da je sudjelovanje socijalnih

---

³² Komunikacija Komisije od 2. ožujka 2022. naslovljena „Prema zelenom, digitalnom i otpornom gospodarstvu: naš europski model rasta” (COM(2022)0083).

partnera u zelenoj tranziciji tržišta rada ključno za predviđanje promjena i odgovarajućih političkih odgovora; budući da je sektorski socijalni dijalog u nekim regijama oslabljen; budući da bi trebalo promicati i jačati sudjelovanje socijalnih partnera i pokrivenost kolektivnim ugovorima, posebno u novim sektorima i sektorima u nastajanju;

- V. budući da će demografske promjene, kao što je starenje stanovništva, zahtijevati usvajanje ciljanih strategija za prilagodbu tim promjenama, primjerice prilagodbom mjesta rada;
- W. budući da je pravo na rad pravo sadržano u Povelji Europske unije o temeljnim pravima;
- X. budući da je ključno dopuniti financijske rezultate poduzeća i usmjeriti njihove izvanfinancijske prakse prema održivijim aktivnostima i ulaganjima;

Zelena gospodarstva i prilike zapošljavanja za tržište rada

1. ističe da prijelaz na održiva, obnovljiva i kružna gospodarstva i društva stvara potencijal i za stvaranje znatnog broja novih radnih mjesta i za transformaciju postojećih radnih mjesta u zelena i održiva radna mjesta u većini sektora; također primjećuje moguće okolišne, gospodarske i socijalne posljedice, posebno u pogledu pogoršanja postojećih nejednakosti, ako tranzicija nije dobro predviđena, vođena i znatno financirana te ako zelenim politikama nedostaju odredbe o klimi i socijalnoj pravdi; ističe da bi se zelenim planom usmjerenim na ulaganja za prelazak na dekarbonizirano, klimatski neutralno gospodarstvo istodobno trebale podupirati osobe pogođene tranzicijom te bi u njih trebalo ulagati kako bi se osiguralo da nitko ne bude zapostavljen; ističe važnost potrebnih ulaganja i pojednostavnjenih postupaka, kao i uključivanja malih i srednjih poduzeća (MSP-ova);
2. smatra da su fondovi kohezijske politike EU-a usmjereni na teritorijalnu, gospodarsku i socijalnu koheziju ključni za podupiranje tranzicije prema klimatskoj neutralnosti te da istodobno jamče visokokvalitetne mogućnosti zapošljavanja u regijama, kao i mogućnosti za stjecanje vještina, prekvalifikaciju i usavršavanje radne snage kako nitko ne bi bio zapostavljen;
3. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.“, čiji je cilj da se zahtjevi za izvješćivanje za svako od zelenih, digitalnih i gospodarskih tematskih područja racionaliziraju i pojednostavne za 25 %, kao i predstavljanje, do jeseni 2023., Komisijina prijedloga o tome kako će se to postići; poziva Komisiju da brzo pokaže tu predanost, čime bi se povećala konkurentnost svih poduzeća u EU-u, uključujući MSP-ove, i poboljšali osnovni uvjeti za socijalnu pravdu i blagostanje; podsjeća da su MSP-ovi okosnica naše socijalne kohezije;
4. konstatira da je potencijal za stvaranje radnih mjesta u okviru zelene tranzicije povezan i s okolišno i gospodarski održivim aktivnostima kao što su proizvodnja energije iz obnovljivih izvora, obnova stanovanja, popravak, ponovna uporaba, promet s nultom stopom emisija i ekološka poljoprivreda, koji najvjerojatnije zahtijevaju brojniju radnu

snagu od djelatnosti koje zamjenjuju³³; ističe da su, osim što osiguravaju radna mjesta, ti sektori također ključni za osiguravanje pravedne tranzicije na dobrobit svih; naglašava da je, iako je prelazak na održivost ključan, bitno da takva radna mjesta zadrže potpunu usklađenost s europskom socijalnom i radnom pravnom stečevinom;

5. ističe važnost pravedne tranzicije čiji je cilj očuvanje i stvaranje kvalitetnih radnih mjesta i zaposlenosti u Europi; primjećuje da zelena tranzicija ima snažan potencijal za stvaranje kvalitetnih europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih radnih mjesta koja se teško mogu premjestiti i koja će doprinijeti jačanju europskog suvereniteta, otpornosti i konkurentnosti; naglašava da je ulaganje u proizvodnju osnovnih dobara i usluga u Europskoj uniji najbolji način za stvaranje lokalnih radnih mjesta koja se ne mogu premjestiti i za smanjenje emisija ugljika povezanih s prijevozom robe; također ističe da je zelena tranzicija prilika za izgradnju snažne europske industrijske politike; dodaje da je važnost otpornosti i suvereniteta posebno naglašena aktualnom ruskom invazijom i agresivnim ratom protiv Ukrajine te njihovim učincima na europsko gospodarstvo;
6. poziva države članice da razviju regionalne strategije za sprečavanje strukturne nezaposlenosti i pogoršanja socijalne kohezije, da osiguraju socijalnu zaštitu i osmisle ambiciozne mjere za potporu reindustrijalizaciji i sprečavanje deindustrijalizacije europskih regija strateškim projektima ulaganja i razvojnim planovima za ugrožene regije, posebno u ruralnim i udaljenim područjima; primjećuje pozitivan učinak koji bi to moglo imati na regije i zajednice pogođene demografskom tranzicijom i smanjenjem radne snage; naglašava da bi regije EU-a trebalo podupirati u zadržavanju i privlačenju ljudi ulaganjima u lokalnu i regionalnu infrastrukturu te obrazovanje, osposobljavanje i obrazovanje odraslih; u tom kontekstu podsjeća na važnost učinkovitog i ciljanog korištenja fondova EU-a, posebno kohezijskih programa, fonda ESF+, Fonda za pravednu tranziciju i Mehanizma za oporavak i otpornost;
7. ističe da će se zahvaljujući povećanim ulaganjima u obnovu zgrada i smanjenoj potrošnji energije iz fosilnih goriva za grijanje otvoriti 1,4 milijuna dodatnih niskokvalificiranih i srednjekvalificiranih radnih mjesta, kao i 450 000 radnih mjesta za visokokvalificirane radnike;
8. napominje da se velik dio radnika u poljoprivredi i dalje suočava sa zahtjevnim uvjetima rada i stanovanja, posebno sezonski radnici i radnici migranti; naglašava da je potrebno osigurati da zelena tranzicija postane prilika za radnike u poljoprivredno-prehrambenom sektoru u Europi da taj sektor učine zelenijim, uz istodobno suzbijanje diskriminacije na radnom mjestu i promicanje rodne ravnopravnosti i demokracije na radnom mjestu; napominje da se procjenjuje da održiva poljoprivreda otvara 20 % više radnih mjesta nego što je trenutačno slučaj jer održive poljoprivredne prakse, kao što je mehaničko plijevljenje, zahtijevaju dodatnu radnu snagu;
9. naglašava da bi se stvaranje pristojnih radnih mjesta potrebnih za provedbu pravedne tranzicije moglo postići provedbom izravnih inicijativa za zapošljavanje usmjerenih na potražnju koje su već testirane u različitim državama članicama na lokalnoj i regionalnoj razini³⁴; podsjeća da se tim inicijativama, kojima se ostvaruje pravo na rad,

---

³³ Svjetska banka, *'Green' growth, 'green' jobs and labor markets* („Zeleni” rast, „zelena” radna mjesta i tržišta rada), dostupno na: <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/green-growth-green-jobs-and-labor-markets>.

³⁴ „Territoires zéro chômeur de longue durée” u Francuskoj i Belgiji, „Territori a disoccupazione zero” u Italiji,

često istodobno rješavaju nezaposlenost i klimatske promjene te stoga nude dvostruku korist od otvaranja radnih mjesta, pri čemu se ljudima daju kompetencije potrebne za preusmjeravanje gospodarstva EU-a prema zelenijem i održivijem modelu; u tom pogledu pozdravlja potporu Komisije tim testovima u okviru inicijative ESF-a za socijalne inovacije+ kako bi se bolje razumjelo njihovo funkcioniranje i učinkovitost, razmijenili primjeri najbolje prakse među državama članicama te širila i poticala pojava novih inicijativa diljem EU-a; poziva Komisiju da prouči izvedivost europske inicijative te vrste kao temelja za djelotvornu i istinski transformativnu klimatsku politiku i politiku zapošljavanja kojom se hvata u koštac s izazovima u području okoliša i socijalnim izazovima te hitnošću s kojom se suočavamo u borbi protiv klimatskih promjena i prilagođavanju naših gradova i država te u podupiranju zelene i pravedne tranzicije za sve;

10. pozdravlja aktualni rad Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj i MOR-a na ozelenjivanju radnih mjesta i vještina na međunarodnoj razini; poziva Komisiju da u suradnji sa socijalnim partnerima radi na konceptualnim smjernicama radi utvrđivanja zajedničke definicije na razini EU-a toga što predstavlja kvalitetno zeleno radno mjesto, na temelju, među ostalim, njegova potencijala za ozelenjivanje gospodarstva i poboljšanje energetske učinkovitosti, njegova doprinosa socijalnoj uključenosti i cjeloživotnom učenju, uključujući usavršavanje i prekvalifikaciju, zdravlje i dobrobit ljudi te pristojne radne uvjete; naglašava da su za otvaranje radnih mjesta u zelenoj tranziciji potrebne informacije i prikupljanje podataka za stvaranje politika koje se na odgovarajući način bave sektorskim razvojem tijekom cijele tranzicije kako bi se osiguralo otvaranje kvalitetnih radnih mjesta uz potrebne razine vještina; u tom pogledu naglašava potrebu da Komisija i države članice uspostave zajedničke pokazatelje za poboljšanje opsega i relevantnosti prikupljanja podataka o kretanjima u zelenom gospodarstvu na razini Unije i na nacionalnoj razini, razvrstanih po sektorima, kako bi se osigurali informirani rezultati politika;
11. naglašava da je potrebno pomoći poduzećima, posebno MSP-ovima, u rješavanju problema nedostatka vještina u EU-u i promicanju načina razmišljanja kojim se zagovaraju prekvalifikacija i usavršavanje, čime bi se ljudima pomoglo da steknu odgovarajuće vještine za kvalitetna radna mjesta;
12. poziva države članice da donesu ciljane mjere za formalizaciju neformalnih radnih mjesta koja su ispod standarda u sektorima povezanim s okolišem, kao što su gospodarenje otpadom i recikliranje, kako bi ih se pretvorilo u pristojna radna mjesta;
13. ističe regulatorno opterećenje za poslodavce u EU-u i njegov mogući negativan učinak na konkurentnost, rast i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta u kontekstu zelene i digitalne tranzicije; i dalje podupire načelo „jedan za jedan” i poziva Komisiju da razvije ambiciozniju agendu za bolju regulativu, što bi trebalo dovesti do smanjenja regulatornog opterećenja za poslodavce u EU-u;

Dostojanstven rad za ostvarivanje pravedne tranzicije

14. naglašava da tranzicija mora koristiti i sada zaposlenim radnicima, koji prolaze kroz znatne promjene u radnim zadaćama, i radnicima koji su proglašeni viškom, koji

---

„Job Guarantee” u Austriji, „Basisbaan” u Nizozemskoj, „Osnovni dohodak za solidarnost” u Njemačkoj.

prelaze na nova radna mjesta, osiguravanjem pristojnih radnih uvjeta za sve; ističe da bi zelena tranzicija tržišta rada trebala ići ruku pod ruku s uzlaznom socijalnom konvergencijom prema boljim radnim uvjetima, stabilnijem zaposlenju i privlačnim karijernim putovima i kvalitetnim radnim mjestima, uključujući snažnije kolektivno pregovaranje, pristojne plaće te dobro fizičko i mentalno zdravlje, među ostalim s pomoću zdravlja i sigurnosti na radu; u tom kontekstu podsjeća na važnost ravnoteže između poslovnog i privatnog života, smanjenja radnog vremena i prava na isključivanje; naglašava potrebu za poboljšanim javnim službama za zapošljavanje kako bi se pružila potpora i olakšanje osobama koje mijenjaju radna mjesta, među ostalim, prilagođenom pomoći pri traženju posla, tečajevima usmjerenima na zelene vještine i upotrebom ciljanih programa zapošljavanja za potporu korisnicima putem osposobljavanja na radnom mjestu, posebno onima iz skupina u nepovoljnom položaju; ističe da je za postizanje ciljeva europskog zelenog plana i europskog stupa socijalnih prava potrebno cjelovitije razumijevanje održivosti, održivih radnih mjesta i pravedne tranzicije;

15. ponavlja svoj poziv da projekti i primatelji sredstava EU-a, uključujući državne potpore, osiguraju usklađenost s ciljevima javne politike, posebno socijalnim i okolišnim zahtjevima, te da moraju poštovati sve pravne obveze; poziva države članice da osiguraju da javna financijska potpora poduzećima bude uvjetovana time da se sredstva upotrebljavaju u korist zaposlenika, a poduzeća primatelji ne isplaćuju bonuse upravi, isplaćuju dividende ili nude programe otkupa dionica sve dok primaju sredstva; ističe da bi javna tijela trebala služiti kao primjer i postaviti stroge socijalne kriterije u području javne nabave; poziva Komisiju da razmotri reviziju Direktive o javnoj nabavi kako bi se dodatno ojačala socijalna klauzula i osiguralo da poduzeća kojima se dodijele ugovori i podugovaratelji podupiru kolektivno pregovaranje i poštuju prava radnika, visokokvalitetna radna mjesta, visokokvalitetno naukovanje, pristojnu i jednaku plaću i osposobljavanje; žali zbog toga što se prema aktualnom okviru, iako se javnim naručiteljima daje mogućnost da vrednuju socijalne kriterije u javnoj nabavi, 2019. polovina dodijeljenih ugovora temeljila samo na kriteriju najniže cijene³⁵; poziva Komisiju da do revizije Direktive o javnoj nabavi primjenjuje socijalnu klauzulu iz postojeće Direktive EU-a o javnoj nabavi kako bi se osiguralo da poduzeća kojima se dodjeljuju ugovori poštuju sve primjenjive obveze u području prava zaštite okoliša te socijalnog i radnog prava utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom ili kolektivnim ugovorom ili primjenjivim odredbama međunarodnog prava o zaštiti okoliša te međunarodnog socijalnog ili radnog prava, uključujući poštovanje slobode udruživanja te prava na organiziranje i kolektivno pregovaranje;
16. prima na znanje da je Komisija nedavno donijela ciljanu izmjenu Uredbe o općem skupnom izuzeću³⁶ i njezin potencijal da dodatno olakša, pojednostavni i ubrza pružanje potpore zelenoj tranziciji EU-a, uz istodobnu zaštitu jednakih uvjeta na jedinstvenom

---

³⁵ UNI Europa, *Put your money where your mouth is: Why and how the EU needs to change its public spending policies to promote a social Europe* (Neka novac govori više od riječi: zašto i kako EU mora promijeniti politiku javne potrošnje radi promicanja socijalne Europe), UNI Europa Snapshot Report, 2021., dostupno na: <https://www.uni-europa.org/wp-content/uploads/sites/3/2021/11/Public-procurement-December-2021-snapshot-report.pdf>.

³⁶ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.).

tržištu;

17. poziva Komisiju da zaštiti pravo na zdravlje i zdrav okoliš na razini EU-a jer je to pravo ključno za ostvarenje većine drugih temeljnih prava, kao što su ona na hranu, smještaj i rad, kao i za postizanje uključive tranzicije; podsjeća da se u strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu za razdoblje 2021. – 2027. ističe potreba za modernizacijom pravila EU-a o sigurnosti i zdravlju na radu u kontekstu zelene i digitalne tranzicije, uzimajući u obzir posebne rizike u novim sektorima, te za rješavanjem problema nejednake ranjivosti i izloženosti rizicima koji proizlaze iz klimatskih promjena i uništavanja okoliša, kao što su povećana temperatura okoline, onečišćenje zraka i ekstremni vremenski uvjeti; napominje da će se nekoliko sektora pogođenih klimatskim promjenama suočiti sa sve težim radnim uvjetima, posebno u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu, osobito kad obuhvaćaju rad na otvorenom i posebno su osjetljivi na toplinske valove, kao što je slučaj s radnicima u poljoprivrednom sektoru, građevinskom sektoru i sektoru skrbi, radnicima u javnim službama te napose sezonskim radnicima i radnicima migrantima; poziva na provedbu posebnih mjera uzimajući u obzir učinke klimatskih promjena na radne uvjete, kao što je prilagodba radnog vremena;
18. poziva Komisiju i države članice da se pobrinu za to da se aspekti sigurnosti i zdravlja na radu u sektorima u nastajanju i promjenama u zapošljavanju uzmu u obzir u odgovarajućim europskim i nacionalnim zakonodavnim okvirima za sigurnost i zdravlje na radu uz savjetovanje sa socijalnim partnerima; u tom kontekstu pozdravlja najavu Komisije u strateškom okviru EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021. – 2027.³⁷ da će preispitati Direktivu 89/654/EEZ o radnom mjestu³⁸ te poziva Komisiju da, uz potporu nacionalnih sustava socijalne sigurnosti i uz savjetovanje sa socijalnim partnerima, predloži okvir EU-a za najviše dopuštene temperature na radu, uključujući prekid, smanjenje ili reorganizaciju radnog vremena i dulje stanke iznad određenih temperatura, obvezu uspostave učinkovitih sustava ventilacije za rad u zatvorenim prostorima, obveznu zaštitnu opremu i naknadu za radno vrijeme izgubljeno zbog ekstremnih vremenskih uvjeta; poziva države članice da ratificiraju i provedu temeljne konvencije MOR-a, br. 155, Konvenciju o sigurnosti i zdravlju na radu iz 1981., br. 187, Konvenciju o promicanju okvira za sigurnost i zdravlje na radu iz 2006. i br. 184, Konvenciju o sigurnosti i zdravlju u poljoprivredi iz 2001.;
19. naglašava važnost uključivanja mladih u planiranje tranzicije, uključujući one koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju; poziva države članice da mladima olakšaju pristup plaćenim, kvalitetnim i uključivim stažiranjima i naukovanjima; ponavlja da je Parlament u više navrata osudio praksu neplaćenog pripravništva kao oblik izrabljivanja mladih radnika i kao kršenje njihovih prava te pozvao na donošenje direktive kojom bi se osigurala pravična naknada za pripravništva kako bi se izbjegle izrabljivačke prakse³⁹; ističe važnost posvećivanja posebne pozornosti i iskusnim i

---

³⁷ Komunikacija Komisije od 28. lipnja 2021. naslovljena „Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021. – 2027.: Sigurnost i zdravlje na radu u svijetu rada koji se mijenja” (COM(2021)0323).

³⁸ Direktiva Vijeća 89/654/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima na gradilištima (prva pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 393, 30.12.1989., str. 1).

³⁹ Rezolucija Europskog parlamenta od 14. lipnja 2023. s preporukama Komisiji o kvalitetnim pripravništvima u EU-u (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0239).

starijim radnicima u politikama prekvalifikacije i usavršavanja s obzirom na to da se ti radnici suočavaju s posebnim izazovima zbog promjena kasno u karijeri; ističe važnost uključivanja osoba s invaliditetom, iskorištavanja njihovih vještina i znanja te osiguravanja njihove zastupljenosti na svim razinama politike pravedne tranzicije i izrade programa, planiranja, provedbe, praćenja i evaluacije u svim područjima politika;

20. ističe da bi rodna ravnopravnost trebala biti sastavni dio strategija zelenoga gospodarstva i biti uključena u sve povezane mjere politike i zakonodavne mjere kako bi se povećala pravednost naših društava; smatra da je ključno osigurati jednako postupanje i jednak pristup ekonomskim mogućnostima za žene, uz interseksijski pristup kojim se pozornost posvećuje najranjivijim skupinama, kao što su žene s invaliditetom, samohrane majke, pripadnice manjina i migrantice; naglašava da većinu radnika u energetske sektoru, sektoru mobilnosti i poljoprivrednom sektoru čine muškarci⁴⁰, što znači da bi tranzicija usmjerena isključivo na sektore koji najviše onečišćuju u određenim regijama i bez politika rodne ravnopravnosti uglavnom koristila muškim radnicima te bi mogla ojačati postojeću rodnu segregaciju i nejednakosti; poziva Komisiju i države članice da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da se postojeće rodne nejednakosti ne ponavljaju u zelenom gospodarstvu u nastajanju te kako bi se ženama omogućilo da sudjeluju u tranziciji i imaju koristi od nje, među ostalim povećanjem sudjelovanja žena u sektorima u kojima prevladavaju muškarci, kao i poticanjem muškaraca da uđu u sektore s pretežno ženskom radnom snagom, kao što je skrb;

Vještine i kompetencije za pravednu tranziciju kojom se predviđaju promjene i koja je usmjerena na budućnost

21. naglašava da je potrebno znatno ulagati u ljude i ponuditi kvalitetno, uključivo i subvencionirano obrazovanje i osposobljavanje u područjima povezanim s potrebama za vještinama i kompetencijama koje su utvrđene na tržištima rada i sektorima usmjerenima na budućnost u skladu s lokalnim i regionalnim potrebama; nadalje naglašava da je potrebno riješiti problem neusklađenosti vještina i nedostatka vještina na tržištu rada te osigurati da tržište rada bude spremno za zelenu tranziciju, da radnici mogu imati koristi od novih mogućnosti zapošljavanja ili napredovanja u karijeri te da su programi osposobljavanja i obrazovanja usklađeni s potrebama planeta, gospodarstva i društva budućnosti; podsjeća da su osposobljavanje i vještine ključni za pravednu tranziciju i dio visokokvalitetnih radnih mjesta s odgovarajućom plaćom kako bi se osigurao pristojan životni standard; dodaje da brojnije vještine, uključujući stručne vještine i meke vještine, znanje i kvalifikacije, bez obzira na to jesu li stečeni u formalnim, neformalnim ili informalnim okolnostima, otvaraju nove prilike i omogućuju pojedincima da u potpunosti sudjeluju na tržištu rada, u društvu i demokraciji, ovladavaju mogućnostima zelene tranzicije i koriste ih te ostvaruju svoja prava;
22. pozdravlja Europsku godinu vještina i prilike koje ona pruža za promicanje prekvalifikacije i usavršavanja, posebno u kontekstu iskorištavanja mogućnosti zelene tranzicije; pozdravlja činjenicu da se prijedlogom Komisije za Akt o industriji s nultom

---

⁴⁰ Culot, M. i Wiese, K., *Reimagining work for a just transition* (Ponovno osmišljanje rada za pravednu tranziciju), Europski ured za okoliš, Bruxelles, 2022., dostupno na: <https://eeb.org/library/reimagining-work-for-a-just-transition/>.

neto stopom emisija nastoje unaprijediti vještine za otvaranje kvalitetnih radnih mjesta putem europskih akademija za industriju s nultom neto stopom emisija i priznavanje stručnih kvalifikacija; podsjeća da su otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i provedba strategija zadržavanja najbolji način za privlačenje kvalificirane radne snage i poticanje poslodavaca da ulažu u svoje radnike; ističe da poteškoće u zapošljavanju i nedostatak radne snage posebno prevladavaju u sektorima sa zahtjevnim radnim uvjetima i lošom kvalitetom radnih mjesta⁴¹; podsjeća da je osim osposobljavanja i vještina koji su bitni za pravednu tranziciju ključno i stvaranje visokokvalitetnih i dobro plaćenih radnih mjesta kojima se povećava kvaliteta života;

23. podsjeća da je cilj akcijskog plana europskog stupa socijalnih prava da svake godine najmanje 60 % odraslih sudjeluje u osposobljavanju; ističe da prosjek EU-a iznosi samo 45,5 %, pri čemu su oni kojima je osposobljavanje najpotrebnije ti koji od poslodavaca dobivaju najmanje prilika za osposobljavanje⁴²; traži uvođenje provedivog i individualnog prava na stručno obrazovanje, osposobljavanje zaposlenika i cjeloživotno učenje tijekom radnog vremena i bez troška za zaposlenika, što bi se trebalo odražavati u relevantnim politikama EU-a i nacionalnim politikama te kolektivnim ugovorima, kao i u strategijama poduzeća za ublažavanje i prilagodbu; poziva države članice da stupe u dijalog sa socijalnim partnerima o aranžmanima kojima bi se zaposlenicima omogućilo sudjelovanje u plaćenom dopustu za obrazovanje, uzimajući u obzir položaj MSP-ova i mikropoduzeća;
24. poziva države članice da uspostave individualne račune za učenje i prateći poticajni okvir u skladu s Preporukom Vijeća⁴³ kako bi se povećalo osposobljavanje i profesionalni razvoj odraslih; naglašava potencijal takvih računa u kontekstu zelene tranzicije, u kojoj bi se financiranjem, priznavanjem i prenosivošću takvih prava na osposobljavanje moglo povećati prihvaćanje i pomoći ljudima u usavršavanju i prekvalifikaciji u području zelenih vještina i kompetencija;
25. naglašava da ustanove za obrazovanje i osposobljavanje trebaju povećati relevantnost svojeg osposobljavanja u skladu s konkurentnim potrebama tržišta rada i opremiti polaznike, voditelje osposobljavanja i nastavnike relevantnim znanjem i vještinama da budu aktivni pokretači promjena u pravednoj tranziciji prema ekološki održivim gospodarstvima i društvu za sve;
26. naglašava da strukovno obrazovanje i osposobljavanje može postati važan pokretač u prelasku na zeleno gospodarstvo te ističe važnost povećanja njegove privlačnosti;
27. ističe ključnu ulogu socijalnih partnera u okviru socijalnog dijaloga, kolektivnog pregovaranja i suradnje s donositeljima politika u osmišljanju i doprinošenju nacionalnim i sektorskim vještinama te vještinama specifičnima za pojedinačna poduzeća i politikama o kompetencijama u kvalitetnim strategijama zapošljavanja i osposobljavanja; podsjeća da bi se sa socijalnim partnerima trebalo savjetovati u

---

⁴¹ Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta, *Measures to tackle labour shortages: lessons for future policy* (Mjere za rješavanje problema nedostatka radne snage: pouke za buduću politiku), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2023., dostupno na: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2023/measures-to-tackle-labour-shortages-lessons-for-future-policy>.

⁴² Europsko telefonsko istraživanje o radnim uvjetima, 2021.

⁴³ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje, (SL C 243, 27.6.2022., str. 26.).

tripartitnim raspravama o politikama prekvalifikacije, usavršavanja, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te cjeloživotnog učenja; potiče socijalne partnere da socijalnim dijalogom o politikama osposobljavanja riješe pitanje prekvalifikacije i usavršavanja, posebno u pogledu zelenih vještina; poziva države članice da priznaju cjeloživotno učenje kao individualno pravo radnika, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, uključujući kolektivne ugovore; traži da takve mjere posvećene učenju olakšavaju stjecanje i jačanje transversalnih kompetencija, koje nadilaze zelene vještine specifične za određeni sektor, kako bi se olakšali prilagodba i prijenos vještina i/ili kompetencija iz jedne industrije u drugu, čime bi se polaznicima omogućilo da budu mobilni i prilagodljivi situaciji na tržištu rada i šire koja se stalno mijenja; ističe važnost osnovnih i kognitivnih vještina te pripreme potrebnih instrumenata za poticanje građana da uzmu u obzir i svoj osobni razvoj i rast s tim vještinama, kao što su kreativno razmišljanje, otpornost, fleksibilnost i agilnost, motivacija i samosvijest, te znatiželja i cjeloživotno učenje, kao priznanje važnosti sposobnosti radnika da se prilagode znatno promijenjenim radnim mjestima, samoučinkovitosti i radu s drugima u timovima; poziva države članice da osiguraju poticajno okruženje za bipartitni i tripartitni socijalni dijalog na svim razinama te da uključe socijalne partnere u osmišljanje i provedbu politika zapošljavanja i socijalnih politika povezanih sa zelenim gospodarstvom na sustavan, konstruktivan i pravodoban način, u skladu s Preporukom Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga⁴⁴;

28. poziva države članice da uvrste održivi razvoj, okolišne kompetencije i transversalne vještine u sustave osposobljavanja i obrazovanja od osnovne razine naviše putem ažuriranih kurikuluma, u potporu koju pružaju službe za zapošljavanje i u aktivne politike tržišta rada; traži brzu provedbu Preporuke Vijeća o učenju u svrhu okolišne održivosti⁴⁵; ističe važnost kvalitetnog profesionalnog usmjeravanja kojim se pojedinci upoznaju i usmjeravaju prema osposobljavanju za zelena radna mjesta, kao i relevantnim mogućnostima za razvoj karijere; ističe ključnu ulogu nastavnika i voditelja osposobljavanja u promicanju odgovarajućih vještina i kompetencija za mlađu i stariju generaciju radnika te odgovarajuće prekvalifikacije i usavršavanja za radnike pogođene zelenom tranzicijom; ističe potrebu za kvalificiranim edukatorima i voditeljima osposobljavanja kako bi se na odgovarajući način širili takvi kurikulumi; u tom kontekstu potiče države članice da osiguraju odgovarajuću potporu i pravodoban stručni razvoj i osposobljavanje za edukatore i voditelje osposobljavanja; podsjeća na važnost suradnje između ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, poduzeća i socijalnih partnera kako bi se utvrdile vještine, kompetencije i ishodi koji mogu istodobno koristiti profesionalnom razvoju radnika i odgovoriti na potražnju na tržištu rada;
29. naglašava potrebu za ulaganjem u prekvalifikaciju, usavršavanje i ponovno obrazovanje u formalnim i neformalnim programima kako bi se razvile kompetencije za snažna socijalno uključiva zelena radna mjesta; u tom pogledu poziva države članice da razviju sveobuhvatne strategije učenja na nacionalnoj i lokalnoj razini kako bi se radnicima pomoglo da steknu potrebne vještine;
30. naglašava važnost ažuriranih podataka o tržištu rada i vještinama na profesionalnoj, sektorskoj i regionalnoj razini kako bi se pomoglo u utvrđivanju i predviđanju

---

⁴⁴ Preporuka Vijeća od 12. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji.

⁴⁵ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o učenju u svrhu okolišne održivosti.

relevantnih potreba za profesionalnim i transverzalnim vještinama za zelenu tranziciju; pozdravlja predanost Komisije definiranju taksonomije vještina za zelenu tranziciju u okviru Programa vještina EU-a i traži njegovu što skoriju provedbu;

31. naglašava da bi osposobljavanje trebalo biti visoke kvalitete, radnici bi ga trebali ocijeniti, trebalo bi ga osmisliti uz savjetovanje sa sindikatima i predstavnicima radnika i trebalo bi voditi k stjecanju kvalifikacija koje bi se potvrđivale transparentnim i jasnim sustavima za priznavanje i certifikaciju, što bi omogućilo njihovu usporedivost među državama članicama; poziva Uniju i države članice da promiču i nastave s provedbom alata i instrumenata za povećanu prenosivost kvalifikacija, uključujući kvalifikacije dodijeljene izvan Unije, te za potvrđivanje i formalno priznavanje neformalnog i informalnog učenja kao što su dugotrajna skrb ili volontiranje; također traži na uvođenje isplate odgovarajuće naknade za kvalifikacije i certificirane kompetencije; poziva Komisiju i države članice da razviju europski ekosustav mikrokvalifikacija u skladu s Preporukom Vijeća⁴⁶ i osiguraju njihovu prenosivost diljem Europe, s posebnim naglaskom na vještinama i kompetencijama povezanim sa zelenim i kružnim gospodarstvom; smatra da mikrokvalifikacije mogu biti samo dopuna potpunim kvalifikacijama te da za njih mora postojati jamstvo kvalitete i akreditacija te da se moraju temeljiti na standardiziranom načinu provedbe, postupku ocjenjivanja i trajanju;
32. naglašava važnost iskorištavanja tečajeva u učionici i kratkih tečajeva ili modula osposobljavanja bez podcjenjivanja potencijala učenja na internetu;

Usklađenost javnih politika radi punog razvoja potencijala zelene tranzicije u području stvaranja radnih mjesta

33. ističe da je provedba zakonodavstva o okolišu ključna za puno ostvarenje potencijala povezanog sa zelenim gospodarstvom, a time i za stvaranje radnih mjesta; naglašava da se ekološkom, socijalnom i radnom zakonodavstvu mora pristupiti na cjelovit način kako bi se osigurala pravedna tranzicija;
34. poziva Komisiju da osigura temeljite i sveobuhvatne procjene učinka za cjelokupno predloženo zakonodavstvo, procjenjujući socioekonomski učinak i uzimajući u obzir radna mjesta, vještine, kompetencije i radne uvjete u različitim zemljama, regijama, sektorima i poduzećima kako bi se pružilo potrebno znanje za razvoj odgovarajućih socijalnih politika i mjera te teritorijalnih i sektorskih putova pravedne tranzicije prilagođenih regionalnim okolnostima; poziva Komisiju i države članice da na regionalnoj razini i s dovoljnom razinom detalja sustavno evidentiraju kretanja na tržištu rada povezana sa zelenom tranzicijom, kao što su kvalitetna radna mjesta i stopa obuhvata kolektivnog pregovaranja, postojeće vještine, demografski trendovi i potrebe za vještinama na razini NUTS 3 kako bi se olakšao prelazak s jednog radnog mjesta na drugo; naglašava da cilj te analize nije smanjiti ambicije bilo kojeg propisa o klimi, već omogućiti utvrđivanje potreba u pogledu profila radnih mjesta te nužnih vještina i kvalifikacija, na temelju kojih se mogu izraditi planovi osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacije, kao i sve dodatne mjere za zdravlje i sigurnost na radu; poziva Komisiju da rezultate te analize uzme u obzir u svojim sektorskim tranzicijskim

---

⁴⁶ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost (SL C 243, 27.6.2022., str. 10).

putovima;

35. poziva Komisiju da se pobrine za to da države članice, u suradnji sa socijalnim partnerima, u sljedećem ažuriranju nacionalnih energetske i klimatskih planova utvrde socijalne izazove i prilike koji se očekuju od prelaska na nultu neto stopu emisija, kao i detaljne mjere i resurse koji će biti potrebni za upravljanje njima; poziva Komisiju da, uz savjetovanje sa socijalnim partnerima i na temelju procjene učinka, razmotri reviziju Uredbe o upravljanju energetskom unijom⁴⁷ kako bi se ciljevi i mjere pravedne tranzicije sustavno uvrstili u nacionalne energetske i klimatske planove;
36. ističe važnost bliskog uključivanja i povezivanja lokalnih i regionalnih vlasti, socijalnih partnera i civilnog društva u promjene jer rješavanje pitanja pravedne tranzicije zahtijeva djelovanje na svim razinama, europskoj, nacionalnoj i lokalnoj, uz učinkovitu koordinaciju politika; u tom kontekstu poziva na osnivanje Europskog opservatorija za pravednu tranziciju kako bi se sektorskim socijalnim partnerima te lokalnim i regionalnim vlastima pružio prostor za promišljanje i razmjenu znanja radi upravljanja promjenama, sprečavanja mogućih sukoba i izrade zaključaka i preporuka za donošenje odluka, te radi praćenja provedbe svih politika i mjera povezanih s europskim zelenim planom u pogledu zapošljavanja, kvalitetnih radnih mjesta i radnih uvjeta;
37. ponavlja svoje opetovane pozive⁴⁸ Komisiji da nakon očekivane procjene učinka i uz savjetovanje sa socijalnim partnerima uvede novu okvirnu direktivu o predviđanju tranzicije i upravljanju njome kojom se jamči pravodobno i učinkovito informiranje radnika i sindikata te savjetovanje s njima o planovima i strategijama poduzeća koji utječu na radna mjesta u kontekstu pravedne tranzicije i kako bi se očuvala radna mjesta i radni uvjeti te izbjegla otpuštanja; ističe da će se Direktiva 2002/14/EZ⁴⁹ o obavješćivanju i savjetovanju s radnicima u EU-u morati primjereno ažurirati kako bi se u planove tranzicije koje poduzeća provode u svojem cjelokupnom poslovanju uvrstila prava na obavješćivanje i savjetovanje; pozdravlja najavu Komisije o reviziji Direktive 2009/38/EZ⁵⁰ kako bi se unaprijedile uloge europskih radničkih vijeća u slučaju velike transformacije poduzeća; ističe važnu ulogu država članica u promicanju sektorskog socijalnog dijaloga i kolektivnog pregovaranja, osobito u novonastalim zelenim industrijama, kao i u osiguravanju sudjelovanja malih i srednjih poduzeća, uključujući

---

⁴⁷ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

⁴⁸ Rezolucija Europskog parlamenta od 2. veljače 2023. s preporukama Komisiji o reviziji Direktive o europskom radničkom vijeću (SL C 267, 28.7.2023., str. 2.); Rezolucija Europskog parlamenta od 16. prosinca 2021. o demokraciji na radnom mjestu: europski okvir za prava zaposlenika na sudjelovanje i revizija Direktive o europskom radničkom vijeću, (SL C 251, 30.6.2022., str. 104.); Rezolucija Europskog Parlamenta od 15. siječnja 2013. s preporukama Komisiji za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima, predviđanje restrukturiranja i upravljanje njime (SL C 440, 30.12.2015., str. 23.).

⁴⁹ Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici – Zajednička izjava Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o zastupanju radnika (SL L 80, 23.3.2002., str. 29.).

⁵⁰ Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika (SL L 122, 16.5.2009, str. 28.).

poduzeća socijalne ekonomije; naglašava da Direktiva o minimalnoj plaći⁵¹ predstavlja odličnu priliku za jačanje kolektivnog pregovaranja o određivanju plaća i prisutnosti socijalnih partnera u sektorima u nastajanju;

38. poziva na donošenje planova za pravednu tranziciju o kojima će pregovarati socijalni partneri na sektorskoj razini i razini poduzeća, posebno oni na koje utječe zelena tranzicija, uzimajući u obzir položaj MSP-ova i mikropoduzeća; ističe da je cilj tog procesa istodobno zaštititi interese poduzeća u pogledu konkurentnosti i održivosti te interese njihovih radnika u pogledu socijalnih, zaposleničkih, zdravstvenih i radnih uvjeta; naglašava da sindikati i predstavnici radnika moraju biti uključeni u sve faze procesa tranzicije; naglašava da bi se tim planovima trebalo osigurati da poslovanje i lanci vrijednosti poduzeća odražavaju ciljeve zelenog plana te da bi također trebali navesti popratne socijalne mjere usmjerene na promicanje zapošljavanja i kvalitetnih radnih mjesta, uključujući strateško planiranje radnih mjesta i vještina te povezane politike osposobljavanja;
39. naglašava potrebu za revizijom gospodarskog upravljanja kako bi se osiguralo da države članice imaju dovoljnu fleksibilnost radi osiguravanja potrebnih zelenih i socijalnih ulaganja i reformi, uz istodobno osiguravanje djelotvorne, održive i učinkovite javne potrošnje za postizanje pravedne tranzicije na klimatski neutralno gospodarstvo; ustraje u tome da se socijalne i okolišne politike i ciljevi moraju integrirati na ravnopravnoj osnovi s gospodarskim politikama i ciljevima u strukturi gospodarskog upravljanja; naglašava potrebu za usklađivanjem okvira gospodarskog upravljanja s načelima obuhvaćenima stupom socijalnih prava EU-a; naglašava da su potrebna zelena i socijalna ulaganja u javne usluge te da bi pri gospodarskom upravljanju Unije trebalo uzeti u obzir potrebu za resursima i osobljem u obrazovnim sektorima, javnim službama za zapošljavanje i drugim lokalnim, regionalnim i nacionalnim javnim upravama koje su ključni akteri u pravednoj i socijalnoj zelenoj tranziciji; poziva Komisiju da izda preporuke za pojedinačne zemlje kojima se doprinosi otvaranju radnih mjesta, većoj zaposlenosti i manjem ekološkom otisku, uključujući postupno ukidanje kontraproduktivnih subvencija koje se natječu sa zelenim i socijalnim ulaganjima, kao i procjenu distribucijskih učinaka klimatskih politika među skupinama koje se razlikuju u pogledu dohodaka kako bi se utvrdile mjere politike potrebne za rješavanje tih učinaka; traži da se okvir socijalne konvergencije automatski odražava u preporukama za pojedinačne zemlje;
40. traži ponovno uravnoteženje poreznog sustava kako bi se potaknulo zapošljavanje uz oporezivanje drugih izvora prihoda, uključujući one koji proizlaze iz aktivnosti koje izrazito onečišćuju okoliš, kako bi se osigurali čvrsti sustavi socijalne zaštite, potaknulo otvaranje radnih mjesta, smanjile nejednakosti i osigurao dostatan kapital za ulaganja; podsjeća da radnici i ranjiva kućanstva i kućanstva srednje klase ne bi trebali neopravdano plaćati troškove tranzicije;
41. ističe važnost čvrstih nacionalnih programa sigurnosti i zaštitnih mreža kako bi se dopunile mjere za otvaranje radnih mjesta i osiguralo da nitko ne bude zapostavljen, uključujući odgovarajuću potporu za minimalni dohodak, bez diskriminacije na temelju dobi, primjerene naknade za nezaposlenost, odgovarajuću zaštitu u obliku minimalne

---

⁵¹ Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (SL L 275, 25.10.2022., str. 33.).

plaće i druge mjere za odgovarajuću potporu radnicima u sektorima na koje utječe tranzicija, u kombinaciji s mjerama za otvaranje radnih mjesta, mjerama integracije na aktivno tržište rada te naporima za prekvalifikaciju i usavršavanje; naglašava da socijalna zaštita mora biti primjerena i dostupna te se njome mora zajamčiti formalno i djelotvorno osiguranje; naglašava važnost sustava socijalne zaštite koji obuhvaćaju i samozaposlene osobe; žali zbog toga što je dosad provedba Preporuke Vijeća o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti⁵² bila neujednačena te poziva sve države članice da uklone postojeće nedostatke u pristupu socijalnoj zaštiti, posebno u pogledu zelene tranzicije; poziva Komisiju da ojača europski instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) kako bi se poduprli programi skraćenog radnog vremena, dohodak radnika i radnici koji bi bili privremeno otpušteni u kontekstu zelene tranzicije, uzimajući u obzir i ishod završnog izvješća o evaluaciji⁵³ i imajući na umu da je instrumentom SURE spašeno 40 milijuna radnih mjesta⁵⁴; naglašava da bi direktiva EU-a o primjerenom minimalnom dohotku mogla doprinijeti cilju smanjenja siromaštva za najmanje polovinu u svim državama članicama do 2030. i osigurati integraciju osoba odsutnih s tržišta rada, uz poštovanje posebnosti nacionalnih sustava socijalne zaštite, načela supsidijarnosti i nadležnosti država članica;

42. poziva Komisiju i države članice da postave temelje za razvoj zelenih programa socijalne zaštite na nacionalnoj razini, uz financijsku potporu EU-a, kako bi se ojačala socijalna otpornost na učinke klimatskih promjena i uništavanja okoliša rješavanjem pitanja popratnih učinaka zelenih politika na radna mjesta i životne uvjete; ističe da bi sastavni dijelovi tih programa trebali biti sljedeći aspekti: a) socijalna zdravstvena zaštita osoba pogođenih zbivanjima povezanima s klimatskim promjenama; b) zaštita u slučaju nezaposlenosti dopunjena aktivnim radnim politikama za radnike koji su izgubili radne sate ili radna mjesta zbog ekstremnih klimatskih uvjeta ili povezanih zbivanja ili koji su otpušteni zbog zatvaranja industrijskih pogona s visokim emisijama ugljika; c) programi javnih radova kojima se osigurava potpora u gotovini ili u naravi i doprinosi obnovi imovine i infrastrukture uz istodobno poboljšanje vještina i zapošljivosti radnika; d) naknade socijalne pomoći za osobe pogođene klimatskim šokovima, čime se podupiru njihovi prihodi i sigurnost opskrbe hranom; i e) programi jamstva za zapošljavanje kojima se stvaraju nove prilike za zajednice koje zbog mjera zaštite okoliša više ne mogu zarađivati za život aktivnostima kojima su se prethodno bavile;
43. napominje da te potpore zahtijevaju znatnu potrošnju iz javnih sustava socijalne sigurnosti te da će vlade morati uložiti golemo sredstvo; naglašava da će se pitanje pomoći pogođenim radnicima trebati redovito pratiti u kontekstu nacionalnih izvješća i preporuka za pojedinačne države u okviru europskog semestra te provedbe Preporuke

---

⁵² Preporuka Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (SL C 387, 15.11.2019., str. 1.).

⁵³ Izvješće Komisije od 2. lipnja 2023. naslovljeno „Izvješće na temelju članka 14. Uredbe Vijeća (EU) 2020/672 o Europskom instrumentu za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19 – Instrument SURE nakon prestanka valjanosti: završno polugodišnje izvješće” (COM(2023)0291).

⁵⁴ Govor o stanju Unije 2023., dostupan na: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/2023-state-union-address-president-von-der-leyen-2023-09-13_en.

Vijeća o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti;

44. sa zabrinutošću primjećuje da ciljevi Garancije za mlade dosad nisu u potpunosti ostvareni i poziva na pojačane mjere, uključujući potpuno iskorištavanje mogućnosti koje se pružaju u okviru fonda ESF+, za promicanje zapošljavanja aktivnim intervencijama za integraciju na tržište rada i stvaranje održivih početnih radnih mjesta i da pripravnštva ne bi trebala zamijeniti te mjere;

Ulaganje u stvaranje održivih radnih mjesta: važnost ulaganja

45. uviđa važnost olakšavanja pristupa financiranju za javna i privatna poduzeća i organizacije usmjerene na socijalne, okolišne i obrazovne potrebe radi rješavanja problema nedostatka vještina, pri čemu se izričito očekuje mjerljiva socijalna i okolišna povratna vrijednost, među ostalim u smislu zapošljavanja i otvaranja kvalitetnih radnih mjesta; podsjeća na ulogu koju subjekti socijalne ekonomije mogu imati u razvoju održivih proizvoda i usluga, otvaranju radnih mjesta, upravljanju uključivim poslovnim modelima i podupiranju radnika u razvoju vještina za prilagodbu tržištu rada koje se mijenja; poziva Komisiju i države članice da promiču poticajno okružje i podrže ulogu zadruga i socijalnu ekonomiju u pravednoj tranziciji kako bi se stvorili dostojanstven rad, produktivno zapošljavanje i poboljšani životni uvjeti za sve;
46. pozdravlja važnu ulogu Europske unije u osiguravanju ulaganja s učinkom, pri čemu je Komisija najveći svjetski izdavatelj obveznica s društvenim učinkom⁵⁵; žali zbog nejasnoća u pogledu toga što se smatra „ulaganjem s učinkom” i povezanog rizika od manipulativnog zelenog i društvenog marketinga; poziva Komisiju da radi na jasnom i usklađenom okviru za ulaganja s učinkom na temelju načela usklađenosti financijske uspješnosti s okolišnim i socijalnim rezultatima;
47. naglašava potrebu za procjenama kvalitete rizika za okoliš i učinaka korporativnih praksi, kao i načina na koji poduzeća upravljaju svojim društvenim odgovornostima te kvalitetom i etičnošću korporativnog upravljanja, uz pomak prema odgovornijim i etičkim praksama koje se temelje na transparentnim i pouzdanim informacijama; u tom smislu pozdravlja nedavni Komisijin Prijedlog uredbe o transparentnosti i integritetu aktivnosti dodjele okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga⁵⁶;
48. naglašava ključnu ulogu i odgovornost privatnog i javnog sektora u usmjeravanju financijskih sredstava u održiva ulaganja i omogućavanju prelaska na otporno, dekarbonizirano i klimatski neutralno gospodarstvo; naglašava utjecajnu ulogu koju u tom pogledu može imati Europska investicijska banka i poziva na nastavak snažnih ulaganja u djelovanje u području klime i projekte ekološke održivosti koji imaju konkretne društvene koristi;
49. poziva na brzo stvaranje Fonda za europsku suverenost, koji bi na temelju novododijeljenih sredstava EU-a mobilizirao velika ulaganja u zelenu tehnologiju; naglašava dodanu vrijednost novog instrumenta te vrste za pružanje potpore državama

---

⁵⁵ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/eu-borrower-investor-relations/funding-instruments_en.

⁵⁶ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2023. o transparentnosti i integritetu aktivnosti dodjele okolišnih, socijalnih i upravljačkih rejtinga (COM(2023)0314).

članicama s fiskalnim ograničenjima, za zaštitu kohezije i jedinstvenog tržišta od rizika prouzročenih nejednakom dostupnošću državnih potpora te za koordinaciju industrijske politike EU-a; žali zbog nedostatka ambicije prijedloga Komisije o Platformi za strateške tehnologije za Europu, koja će se ponajprije financirati preraspodjelom postojećih sredstava s malo novododijeljenih sredstava EU-a; upozorava da ne postoje naznake da su u EU-u dostupna dostatna financijska sredstva za postizanje ciljnih vrijednosti za 2030.⁵⁷; poziva Komisiju da osigura dovoljnu ambiciju i nova sredstva koja odgovaraju razmjeru ulaganja potrebnih za suverenu zelenu industriju i gospodarstvo; poziva na pokretanje novih inicijativa EU-a za financiranje kako bi se unaprijedila načela socijalne i okolišne pravde, uključujući pravednu raspodjelu povrata ulaganja i snažan naglasak na radnicima i kvalitetnim radnim mjestima;

50. podsjeća da se Fondom za pravednu tranziciju (FPT) pruža potpora područjima i osobama koje se suočavaju sa socioekonomskim izazovima i izazovima u području zapošljavanja koji proizlaze iz procesa tranzicije prema klimatski neutralnom gospodarstvu Unije do 2050.; ističe njegovu važnost za rješavanje socijalnih aspekata tranzicije, posebno potpore tražiteljima zaposlenja i radnicima na koje utječe zelena tranzicija; primjećuje da su FPT-u potrebna odgovarajuća financijska sredstva kako bi se osigurala njegova učinkovitost u podupiranju tranzicije regija prema klimatskoj neutralnosti; predlaže proširenje područja primjene i proračuna FPT-a; podsjeća, međutim, da je ključno osigurati da cijeli proračun EU-a služi za postizanje ciljeva pravedne tranzicije te da bi FPT šireg opsega trebao učinkovito dopunjavati postojeće financijske instrumente; poziva Komisiju da poboljša dostupnost FPT-a za MSP-ove i da podupre države članice u učinkovitom upravljanju njime od strane nacionalnih i regionalnih tijela; ističe da za postizanje napretka u ostvarivanju zelene i pravedne tranzicije treba ojačati kapacitete i propisno ih osigurati na svim razinama, osobito na razini lokalnih i regionalnih uprava;
51. zabrinut je zbog posljedica viših kamatnih stopa na zelena ulaganja i povezanog potencijala za otvaranje radnih mjesta u održivim sektorima;
52. poziva Komisiju da nastavi pratiti i zagovarati ulaganja te pristup financiranju radi poticanja stvaranja kvalitetnih radnih mjesta, obrazovanja i osposobljavanja za razvoj vještina u okviru instrumenta NextGenerationEU, Mehanizma za oporavak i otpornost i fonda ESF+, uz naglasak na zelenoj tranziciji i da osigura daljnju blisku uključenost Parlamenta; ističe potrebu za jačanjem kapaciteta javnih uprava kako bi se, među ostalim, osigurala učinkovita apsorpcija sredstava EU-a i učinkovita provedba zakonodavstva u području okoliša i klime; poziva na povećanje ulaganja u izgradnju administrativnih i tehničkih kapaciteta na lokalnoj razini osposobljavanjem i upotrebom tehničke pomoći dostupne u okviru različitih fondova EU-a; u tu svrhu podsjeća na važnost dostatnih administrativnih kapaciteta te ravnopravnog pristupa financiranju i informacijama u svim regijama EU-a;
53. ističe da je poznato da ulaganja u mlade pozitivno utječu na zapošljavanje mladih i njihovo sudjelovanje u društvu te da se njima ostvaruju mjerljivi socijalni i financijski povrati uloženi sredstava, čime se potiče gospodarski razvoj i istovremeno postižu društveni rezultati; poziva države članice da zajamče komplementarnost među mjerama

---

⁵⁷ Revizori EU-a smatraju da se klimatske i energetske ciljne vrijednosti za 2030. možda neće dostići, <https://www.eca.europa.eu/hr/news/NEWS-SR-2023-18>.

u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i ostalih programa EU-a, kao što su Garancija za mlade i europsko jamstvo za djecu, te nacionalnim ulaganjima i mjerama za promicanje vještina, obrazovanja, osposobljavanja i integracije na tržište rada u skladu s vlastitim potrebama i posebnim nacionalnim uvjetima;

◦

◦ ◦

54. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Posljedice klimatskih promjena teške su, a potencijalno i katastrofalne. Zaokret u tom razvoju događaja ključan je za naš planet, za buduće generacije te za zaštitu radnih mjesta i prava radnika. Kako bi se to ostvarilo, trebat će uvesti strategije ublažavanja i prilagodbe u sve sektore našeg gospodarstva. Dekarbonizacijom gospodarskih sektora pružit će se prilika za stvaranje novih radnih mjesta, osobito u sektorima energetike i kružnog gospodarstva.

U godinama vještina i prijedlogu akta o industriji s nultom neto stopom emisija velika se važnost pridaje ulozi vještina u tranziciji. Usavršavanje, prekvalifikacija i cjeloživotno učenje ključni su elementi za osiguravanje pravedne i uključive tranzicije. Međutim, pravedna tranzicija ne obuhvaća samo osposobljavanje i vještine.

Zelena tranzicija trebala bi biti prilika na temelju koje bi radni ljudi mogli stvoriti brojnija i bolja radna mjesta čije bi značajke bile stabilno zaposlenje, pravedna plaća i pristojni radni uvjeti, u čemu bi, u svim fazama procesa, sudjelovali radnici i sindikati. Pri prijelazu na nultu neto stopu sama usmjerenost na vještine i broj radnih mjesta neće dovesti do stvaranja pravednih uvjeta budu li dalje prisutni rast siromaštva i nejednakosti unatoč zaposlenju, veća ekonomska nesigurnost i veći broj nesigurnih radnih mjesta. Promjena, koja je nužna, trebala bi omogućiti uzlaznu konvergenciju, a pritom ne ugroziti kvalitetna radna mjesta.

Istodobno, poštovanje prava radnika trebalo bi uvijek biti preduvjet za javnu potporu poduzećima. EU i države članice mogu pružiti snažnu dimenziju usmjeravanja: mogu se, naime, pobrinuti za to da poduzeća koja imaju koristi od potpore EU-a poboljšaju svoje radne uvjete i ulažu u održiva radna mjesta.

Jasno je da ni javni ni privatni sektor ne mogu biti zadovoljni kad je riječ o aspektu tranzicije koja se odnosi na tržište rada. Pravedna tranzicija podrazumijeva snažno predviđanje promjena sa stajališta poduzeća te sa regulatornog i investicijskog stajališta. Sustav poticaja trebao bi promicati stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta, a prednost bi trebalo davati ulaganjima s pozitivnim učinkom na okoliš i društvo.

24.7.2023

MIŠLJENJE ODBORA ZA REGIONALNI RAZVOJ

upućeno Odboru za zapošljavanje i socijalna pitanja

o stvaranju radnih mjesta – pravedna tranzicija i ulaganja s učinkom
(2022/2170(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Matthias Ecke

PRIJEDLOZI

Odbor za regionalni razvoj poziva Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. smatra da su fondovi kohezijske politike EU-a usmjereni na gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i dalje glavni investicijski instrumenti EU-a te da su ključni za podupiranje tranzicije prema klimatskoj neutralnosti kao i za pružanje pomoći ljudima i područjima koji se suočavaju s najvećim izazovima; njima se, naime, postiže da nitko nije zapostavljen jer ti fondovi mogu osigurati ulaganja u zelene tehnologije te u visokokvalitetno obrazovanje i zapošljavanje kao i mogućnosti prekvalifikacije i usavršavanja u regijama; ističe da fondovi kohezijske politike mogu poduprijeti stvaranje novih „zelenih” zanimanja te pomoći u izmjeni postojećih zanimanja kao i proširenju njihova opsega kako bi se obuhvatile nove i različite odgovornosti i zadaće povezane s održivošću i zaštitom okoliša;
2. izražava uvjerenje u to da je razvoj regionalne perspektive zelene tranzicije, uključujući tako i lokalne i regionalne vlasti kao i socijalne partnere i sindikate, od presudne važnosti za pravednu tranziciju prema gospodarstvu s nultom neto stopom emisija ugljika; podsjeća na to da su lokalna i regionalna tijela često u velikoj mjeri odgovorna za provedbu politika koje se odnose na dostojanstven rad, kvalitetna radna mjesta i osposobljavanje te da je teritorijalna dimenzija tih politika stoga od ključne važnosti; u tu svrhu podsjeća na važnost jednakih administrativnih kapaciteta te pristupa financiranju i informacijama u svim regijama EU-a;
3. ističe važnost kohezijske politike EU-a u pomaganju poduzećima da provedu tu tranziciju, pri čemu im potporu treba pružati na način kojim se izbjegava premještanje njihovih aktivnosti izvan granica EU-a;
4. pozdravlja koncept „pravedne tranzicije” i smatra je jedinstvenim načelom koje mora biti prisutno u svim aspektima prelaska na klimatsku neutralnost; konstatira da je, kako bi se odgovorilo na problem neželjenih distributivnih učinaka zelene tranzicije, kao što su veće regionalne nejednakosti kao i drugi gospodarski i socijalni izazovi s kojima se uslijed tranzicije mogu suočavati neke regije, npr. pad konkurentnosti poduzeća u određenim sektorima, gubitak radnih mjesta, depopulacija i odljev mozgova, potrebna

ambiciozna, sveobuhvatna, pravedna i poštena tranzicija;

5. ističe da bi svako financiranje EU-a trebalo doprinijeti postizanju ciljeva utvrđenih u članku 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i europskom stupu socijalnih prava;
6. ističe raznolikost europskih regija, pri čemu se svaka od njih suočava sa specifičnim teritorijalnim, gospodarskim, infrastrukturnim i demografskim izazovima; naglašava da ne postoji jedinstveno rješenje koje bi vrijedilo za sve i da se potpora pravednoj tranziciji, a osobito mjere potrebne za stvaranje novih radnih mjesta, mora prilagoditi lokalnim i regionalnim značajkama, potrebama i prirodnim uvjetima te da istodobno treba uzeti u obzir razinu utjecaja na regionalnu i lokalnu konkurentnost; stoga naglašava važnost intenzivnijeg dijaloga između nacionalnih, lokalnih i regionalnih tijela kao i važnost savjetovanja s predstavnicima radnika iz pogođenih regija; ističe da za postizanje napretka u ostvarivanju zelene i pravedne tranziciji treba ojačati kapacitete i osigurati odgovarajuća sredstva na svim razinama, naročito na razini lokalnih i regionalnih uprava;
7. ističe da bi jedan od glavnih ciljeva pravedne tranzicije trebao biti poticanje poduzetništva i stvaranje prilika za zapošljavanje mladih u regijama s visokim emisijama ugljika kako bi se podržao održivi razvoj tih regija te spriječila depopulacija i odljev mozgova; podsjeća na to da se sredstva u okviru kohezijske politike, zajedno s povezanim financijskim instrumentima, mogu usmjeriti na osposobljavanje mladih i radnika u dotičnim regijama, čime bi im se omogućilo stjecanje dodatnih vještina potrebnih za nove vrste otvorenih radnih mjesta ili radnih mjesta izmijenjenih u skladu s potrebama zelene tranzicije;
8. apelira na Komisiju i države članice da riješe problem razvojne zamke i stagnacije rasta u više europskih regija na način da povećaju njihovu privlačnost i reagiraju na smanjenje radne snage, pojavu povezanu sa smanjenjem broja stanovnika i starenjem stanovništva u mnogim državama članicama;
9. ističe da je Fond za pravednu tranziciju (FPT) ključan instrument kohezijske politike, koji pruža potporu regijama na koje utječe tranzicija prema gospodarstvu s nultom neto stopom emisija u vidu izgradnje održivijeg gospodarstva, osposobljavanja i prekvalifikacije radnika te osnivanja novih poduzeća na temelju istraživanja i inovacija; naglašava da Fond za pravednu tranziciju može osigurati konkretne prilike za pružanje potpore radnicima kojima zbog tranzicije prijeti nezaposlenost;
10. buduću da FPT potporu osigurava u obliku subvencija koje usmjerava u sektore najosjetljivije na moguće posljedice klimatske tranzicije, pri čemu je cilj ostvarivanje uravnotežena i homogena razvoja dotičnih područja;
11. ističe da za osiguravanje dugoročne održivosti novih modela lokalnog gospodarstva obrazovne ustanove trebaju nuditi različite kurikulumove usmjerene na regionalne potrebe kao i usavršavanje u budućim područjima rasta, kao što su nulta neto stopa emisija, recikliranje, ponovna uporaba, industrije koje štede resurse i energiju te povezane usluge; smatra da se osposobljavanjem i prekvalifikacijom radnika, kao i njihovim usavršavanjem i cjeloživotnim obrazovanjem, mora osigurati da nitko, bez obzira na dotični sektor, vrstu ugovora, spol ili geografsku lokaciju, ne bude zaboravljen

na putu prema zelenoj tranziciji EU-a;

12. ističe da FPT pruža potporu regijama s visokim emisijama ugljika, a posebno regijama koje postupno ukidaju aktivnosti rudarenja i regijama u kojima se proizvodi čelik; ističe da zbog specifičnosti svake regije koja ovisi o ugljiku plan za pravednu tranziciju nije univerzalno rješenje; u tom pogledu naglašava da u planovima za pravednu tranziciju treba uzeti u obzir složenost ciljnih regija, što uključuje njihovu demografsku strukturu i socioekonomske faktore, kao što su jezične sposobnosti; nadalje, naglašava da posebnu pozornost treba posvetiti ruralnim područjima i regijama suočenima s ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su otoci, planinske, najudaljenije i pogranične regije, kako je definirano u člancima 174. i 349. UFEU-a, s obzirom na to da na te regije već utječe smanjen pristup javnim i privatnim uslugama i mogućnostima zapošljavanja te slabiji gospodarski razvoj;
13. primjećuje da su FPT-u potrebna odgovarajuća financijska sredstva kako bi se osigurala njegova učinkovitost u podupiranju tranzicije regija prema klimatskoj neutralnosti; predlaže proširenje područja primjene i povećanje proračuna FPT-a kako bi se obuhvatili i drugi industrijski sektori i regije na koje je zelena tranzicija utjecala u jednakoj mjeri; podsjeća, međutim, da je ključno osigurati da cijeli proračun EU-a služi za postizanje ciljeva pravedne tranzicije te da bi FPT šireg opsega trebao učinkovito nadopunjavati postojeće financijske instrumente;
14. smatra da ulaganja s društvenim učinkom nisu zamjena za javnu društvenu potrošnju; ipak, naglašava da je važno povećati kapacitete organizacije socijalne ekonomije mobiliziranjem javnih i privatnih ulaganja u svrhe pripreme za zelenu tranziciju; napominje da ulaganja s društvenim učinkom mogu dopuniti kohezijske fondove u suočavanju s izazovima na putu prema klimatskoj neutralnosti, doprinijeti stvaranju radnih mjesta i gospodarskoj diversifikaciji unutar regija te poduprijeti održiviju transformaciju i gospodarski razvoj, pod uvjetom da imaju mjerljiv socijalni učinak u pogledu uključenosti, jednakosti, vještina i zapošljavanja te upravljanja demografskim promjenama; stoga poziva Komisiju i države članice da surađuju kako bi se ulaganjima s društvenim učinkom u kontekstu zelene i pravedne tranzicije riješio problem regionalnih razlika na tržištima rada i u mogućnostima zapošljavanja, osobito u slabije razvijenim, ruralnim i udaljenim regijama, s ciljem ostvarivanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije; ističe da svaka prilagodba pravnog, regulatornog i gospodarskog okvira za ulaganja s društvenim učinkom mora ispunjavati navedene zahtjeve;
15. konstatira da zelena tranzicija ima snažnu rodnu dimenziju, pri čemu žene obično nisu dovoljno zastupljene na zelenim radnim mjestima, dok su muškarci češće pogođeni nestankom radnih mjesta s visokim emisijama ugljika; stoga naglašava potrebu za uvođenjem rodne perspektive u osmišljavanje i provedbu svih tranzicijskih politika jer bi se na taj način izbjeglo produbljivanje razlika unutar lokalnih tržišta rada; podsjeća na važnost gospodarstva skrbi i sektora skrbi (kao što su rana skrb o djeci ili dugotrajna skrb) za socijalno pravednu zelenu tranziciju, s obzirom na to da su ti sektori radno područje u kojem prevladavaju žene i u kojemu je stvaranje radnih mjesta od presudne važnosti za preraspodjelu neplaćenog pružanja skrbi, što je preduvjet za osiguravanje jednakih mogućnosti zapošljavanja za žene u okviru tranzicije;
16. nadalje, konstatira da bi nestanak radnih mjesta s visokim emisijama ugljika mogao

imati veći utjecaj na starije generacije i osobe u ranjivom položaju te naglašava potrebu za pristupom zasnovanim na temeljnim pravima u svim politikama zelene tranzicije kako bi se osiguralo uključivanje tih skupina;

17. i dalje je uvjeren da pravedna tranzicija ima potencijal ne samo da pretvori EU u uspješno gospodarstvo s nultom neto stopom emisija već i u globalni model za tu nužnu preobrazbu od egzistencijalne važnosti; poziva na mobilizaciju novog novca EU-a za potrebna ulaganja EU-a sa snažnom teritorijalnom dimenzijom; ističe da je kohezijska politika ključan alat ostvarivanja gospodarstva s nultom neto stopom emisija i smatra da se rasprava o budućnosti kohezijske politike EU-a, uključujući reviziju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i financiranje za razdoblje 2028. – 2035., među ostalim, mora voditi potrebom da se državama članicama pomogne na tom putu kako bi se promicala bolja apsorpcija resursa u regionalnim i lokalnim zajednicama; u tom pogledu naglašava da su s obzirom na zelenu tranziciju i izazove koji iz nje proizlaze za buduću kohezijsku politiku potrebna solidna i adekvatna financijska sredstva.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	19.7.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 29 -: 0 0: 6
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	François Alfonsi, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Benjumea, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoș, Corina Crețu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituța, Dan-Ștefan Motreanu, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrey Novakov, Alessandro Panza, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Herbert Dorfmann, Sandro Gozi, Ana Miranda, Yana Toom, Stefania Zambelli
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Carlo Fidanza

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

29	+
PPE	Isabel Benjumea, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov
Renew	Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Martina Michels
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Caroline Roose

0	-

6	0
ECR	Carlo Fidanza, Denis Nesci
ID	Rosanna Conte, Alessandro Panza, André Rougé, Stefania Zambelli

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	25.10.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 36 -: 6 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	João Albuquerque, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Jordi Cañas, David Casa, Ilan De Basso, Margarita de la Pisa Carrión, Özlem Demirel, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Stelios Kympouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Luzzi, Sara Matthieu, Max Orville, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoș Pîslaru, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Monica Semedo, Romana Tomc, Nikolaj Villumsen, Marianne Vind, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Aurore Lalucq, Eugenia Rodríguez Palop
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Sirpa Pietikäinen, Caroline Roose

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

36	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, David Casa, Loucas Furlas, Cindy Franssen, Helmut Geuing, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Sirpa Pietikäinen, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Jordi Cañas, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo
S&D	João Albuquerque, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Ilan De Basso, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Aurore Lalucq, Daniela Rondinelli, Marianne Vind
The Left	Özlem Demirel, Eugenia Rodríguez Palop, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Kira Marie Peter-Hansen, Caroline Roose

6	-
ECR	Chiara Gemma, Margarita de la Pisa Carrión, Elżbieta Rafalska, Pirkko Ruohonen-Lerner
ID	Dominique Bilde, Elena Luzzi

0	0

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani